

Q&A informatieavond 17 april 2025

Op donderdag 17 april 2025 vond in het dorpshuis 'n Kadiëk in Daarle de tweede informatieavond plaats over het project Energiepark Daarle.

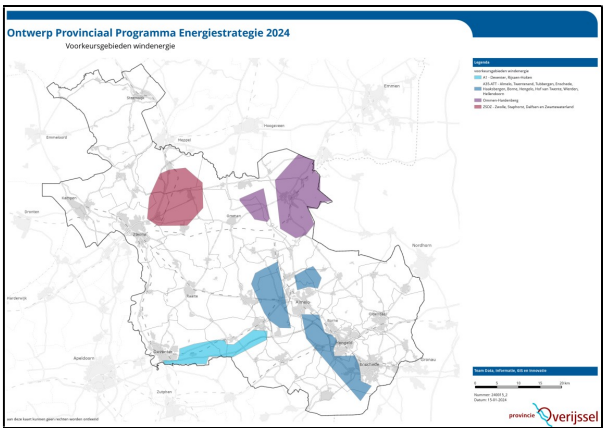
Deze informatieavond werd georganiseerd door de initiatiefnemers van het energiepark met als doel om omwonenden en geïnteresseerden te informeren over de voortgang van het project.

De avond begon met een plenair gedeelte waarin een update werd gegeven over de stand van zaken. Onderwerpen die aan bod kwamen waren de teringzagelegging van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en de mogelijkheid om aan te sluiten bij de Omgevingsraad. Sprekers tijdens dit plenaire deel waren Dirk Jan Karsten namens de energiecoöperaties en Maarten Jaspers Faijer van Pondera Consult, (dat sinds november 2024 onderdeel is van Royal HaskoningDHV). Het plenaire programma duurde ongeveer 20 minuten.

Na afloop van het plenaire deel werden de aanwezigen uitgenodigd om in gesprek te gaan met en vragen te stellen aan de initiatiefnemers en de adviseurs van Pondera Consult. Zowel de coöperaties als Pondera Consult hadden informatiemateriaal meegenomen, waaronder banners en posters met uitleg over het project. Deze setting stelde belangstellenden in staat om aanvullende informatie te verkrijgen en vragen te stellen in direct contact met de betrokken partijen.

Dit verslag bundelt alle vragen die tijdens de avond zijn gesteld en of opgestuurd. Elke vraag wordt individueel beantwoord. De vragen zijn opgedeeld in de volgende categorieën:

- A. Windparklocatie, -inrichting en -opwek
- B. Procedure
- C. Communicatie en participatie
- D. Effecten op woonomgeving, natuur en milieu
- E. Effecten op gezondheid

<u>Categorie</u>	<u>No</u>	<u>Vraag</u>	<u>Antwoord</u>
<u>vragen</u>			
A	1	Kunt u aangeven waar de turbines zijn gepland?	De exacte locaties van de windturbines zijn nog niet bekend. Wel is het onderzoeksgebied bekend, dit is ook in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau opgenomen. Tevens is in een eerder advies van de commissie voor de m.e.r. een kaart opgenomen met mogelijke locaties voor de windturbines. Deze locaties zijn indicatief. Ten behoeve van het milieueffectrapport worden meerdere alternatieven ontwikkeld, die onderzocht worden op mogelijke (milieu)effecten. Mede op basis van deze informatie worden de uiteindelijke locaties gekozen en zal een vergunning voor deze exacte locaties worden aangevraagd.
	2	Waarom komt het windpark juist op deze locatie?	Energiepark Daarle is een initiatief van lokale ondernemers en een plaatselijke energiecoöperatie. Het gebied ligt in een voorkeursgebied vanuit de provincie. De voorkeursgebieden zijn door de provincie vastgesteld in het Provinciaal Programma Energiestrategie. 
	3	Hoe groot is het gebied waarin het windpark is gepland?	Er is nog geen projectgebied en/of aantal windturbines bekend (zie ook antwoord onder vraag 1 en 4). Daarom is nog niets te zeggen over de grootte van het ontwikkelgebied. De individuele windturbines nemen (gemiddeld gesproken) elk grofweg enkele honderden tot enkele duizenden vierkante meter in beslag inclusief ondersteunende infrastructuur, zoals toegangswegen. Exacte waarden volgen in een latere fase.

4	Komen er 5, 6 of 7 turbines?	Het aantal windturbines is nog niet vastgesteld. Er wordt momenteel gerekend met 5 tot 7 turbines. Het aantal, en waar de turbines precies komen te staan wordt nog onderzocht. Er worden verschillende mogelijkheden bekeken, waarbij het aantal en de plek van de turbines varieert. In het Milieueffectrapport (MER) wordt gekeken wat de gevolgen van de opties zijn voor de omgeving. Mede op basis van deze informatie worden de uiteindelijke locaties gekozen en zal een vergunning voor deze locaties worden aangevraagd.
5	Wat is het energieverbruik van de gemeente Hellendoorn, en in hoeverre voorziet dit windpark in die behoefte?	In 2022 verbruikte de gemeente Hellendoorn in totaal ongeveer 2651 terajoule (TJ) aan energie. Dit is vergelijkbaar met ongeveer 750 miljoen kilowattuur (GWh). Dit gaat om alle vormen van energie: aardgas, elektriciteit en brandstoffen voor voertuigen. Van dat totaal kwam ongeveer 200 GWh aan elektriciteit uit het net. Dit is het verbruik van alle huishoudens, bedrijven en openbare gebouwen samen. Dit cijfer is de afgelopen jaren vrij stabiel gebleven. Dat komt doordat het gebruik van elektriciteit wel toeneemt, maar ook steeds meer stroom lokaal wordt opgewekt met zonnepanelen. De verwachting is dat het elektriciteitsverbruik tot 2030 verder zal groeien, omdat we overstappen van gas en brandstoffen naar stroom. Maar die groei gaat langzamer dan gewenst, onder andere door problemen met het volle stroomnet (netcongestie). De groei is essentieel om over te kunnen schakelen van fossiel (gas en brandstoffen als diesel en benzine) naar (duurzaam opgewekte) stroom. De opgave voor windenergie tot 2030 voor de gemeente Hellendoorn bedraagt 120 GWh per jaar. Dit komt overeen met de opwek van 6 grote windturbines. Met deze windturbines kan Hellendoorn in 60% van de huidige elektriciteitsbehoefte voorzien.
6	Wat is de verhouding tussen opwek uit zon en uit wind? Hoeveel hectare zonnenveld staan gelijk aan één windturbine?	Als vuistregel wordt aangehouden dat ongeveer 17,2 hectare aan zonnepanelen nodig is om evenveel elektriciteit op te wekken als één moderne windturbine met een tiphoogte van circa 250 meter. Ter vergelijking: 25 hectare zonnepanelen levert gemiddeld zo'n 27,5 gigawattuur (GWh) per jaar op, terwijl één windturbine op de locatie van Energiepark Daarle naar verwachting tussen de 18 en 20 GWh per jaar opwekt.

		Deze cijfers zijn gebaseerd op algemene aannames. De daadwerkelijke opbrengst kan per situatie verschillen. Factoren als de windsnelheid op de locatie en de oriëntatie van de zonnepanelen spelen een rol in een meer exacte berekening.
	7	Waar wordt de opgewekte stroom naartoe geleid? Wie maakt er gebruik van? De duurzame energie die wordt opgewekt, wordt geleverd aan het elektriciteitsnet. Iedereen die op dat net is aangesloten, maakt hier gebruik van. Er is dus niet één specifieke afnemer van de stroom. Er zijn reeds afspraken gemaakt met de netbeheerder over de netaansluiting.
B	8	Waar kan ik de NRD inzien, als ik niet zo handig ben met computers en/of internet? De documenten waren, gedurende de periode dat de stukken ter inzage lagen (3-april t/m 14-mei 2025), digitaal en op papier te bekijken. Papieren inzage was mogelijk tijdens kantoortijden op werkdagen op de volgende locatie(s): • Het Provinciehuis Overijssel, Luttenbergstraat 2, 8012 EE Zwolle • Het Gemeentehuis van Hellendoorn, Willem Alexanderstraat 7, 7442 MA Nijverdal • Het Gemeentehuis van Wierden, Pouliestraat 3, 7642 EB Wierden Ook na de officiële terinzageligging zijn de stukken nog op papier te bekijken, maar niet meer via het bevoegd gezag (de provincie). Mocht u nog een papieren versie van de NRD willen ontvangen, kunt u contact opnemen met energiepark Daarle. Let op: u kunt (na 14-mei 2025) <i>geen</i> reacties meer indienen. Overigens kunt u bij veel lokale bibliotheken terecht voor hulp met computers en internet.
	9	De raad van de gemeente Wierden heeft zich uitgesproken tegen windturbines. Toch wordt het windpark nu deels op grond van de gemeente Wierden voorzien. Kan dit zo maar? De Provincie Overijssel is bij wet het bevoegde gezag. Zij gaan over de plaatsing van windturbines in een park (groter opgesteld vermogen dan 5 MW). De provincie maakt windparken mogelijk binnen het, inmiddels vastgestelde, Provinciaal Programma Energiestrategie.

C	10	Waarom zou ik aan de omgevingsraad deelnemen, als het windpark er toch wel komt?	Het doel van deelname aan de Omgevingsraad is niet om het project tegen te houden of om het met elkaar eens te worden, maar om een goede afweging te kunnen maken tussen alle belangen en dat het zo goed mogelijk wordt ingepast in de omgeving. Het is goed om met elkaar te praten en begrip te krijgen voor elkaars standpunten. Als onderdeel van de Omgevingsraad denk je actief mee over het beperken van mogelijke overlast, het zorgvuldig inpassen van het park in het landschap en het versterken van de samenwerking tussen ontwikkelaars en de omgeving. Je neemt deel op persoonlijke titel en vertegenwoordigt de belangen van jouw achterban en zorgt dat hun stem wordt gehoord. Daarnaast kun je meebeslissen over welke onafhankelijke partijen onderzoeken uitvoeren, en help je mee aan het vormgeven van de financiële participatie.
	11	Is er ook een manier om met de ontwikkelaar in gesprek te blijven, zonder in de Omgevingsraad te stappen of de inloopavonden met de energiecoöperaties bij te wonen?	Ook als u geen deel uitmaakt van de Omgevingsraad of de inloopavonden van de energiecoöperaties bezoekt, kunt u in contact blijven met de ontwikkelaar. Dit kan onder andere via het contactformulier op de website energieparkdaarle.nl. Na uw aanmelding nemen wij contact met u op om in gesprek te gaan.
	12	De NRD en het participatieplan staan niet op de website van de coöperaties en Energiepark Daarle.	De Notitie Reikwijdte en Detailniveau en het participatieplan waren inderdaad niet te benaderen via de website van Energieparkdaarle.nl. Dit was wel mogelijk via de website van de Provincie. Hiervoor heeft een kennisgeving plaatsgevonden via de lokale kranten. Daarnaast is er een geadresseerde uitnodiging verstuurd voor de informatieavond van 17 april jl. binnen een straal van 3 km tot het energiepark. Ook wordt er op de website van Energiepark Daarle een 'documentenbank' ingericht, waar de NRD (ook na beëindiging van de terinzageperiode) nog ingezien kan worden.
	13	Waarom hebben de lokale coöperaties de komst van het windpark niet tegengehouden?	De energiecoöperaties zijn opgericht om de opwek van duurzame energie te stimuleren. De energiecoöperaties faciliteren dat de omgeving op een gelijkwaardige manier kan meedoen. Dat betekent: vanaf een zo vroeg mogelijk moment actief betrokken zijn, met een constructieve houding. Zo kunnen omwonenden niet alleen meedenken over de invulling van het project, maar ook meedelen in de opbrengsten. Op die manier wordt het energiepark een gezamenlijk project, met voordelen voor de hele gemeenschap.

	14	Wat is het voordeel van de coöperaties?	De coöperaties zijn opgericht om de opwek van duurzame energie te bevorderen. De coöperaties vinden het heel belangrijk dat de omgeving op een gelijkwaardige manier mee kan ontwikkelen en mee kan delen in de opbrengst. Op die manier wordt het energiepark een gezamenlijk project, met voordelen voor de hele gemeenschap.
D	15	Welke afstand moet er minimaal worden aangehouden tussen windturbines en woningen?	Op dit moment gelden er (nog) geen generieke landelijke normen voor geluid en slagschaduw bij grotere windparken. Het bevoegd gezag (gemeente of provincie) moet zelf bepalen welke normen passend zijn voor de specifieke locatie. Dit mag alleen als die normen goed onderbouwd zijn, actueel zijn, en specifiek toegesneden zijn op de situatie ter plaatse. Het is ook mogelijk dat er vóór de besluitvorming over Energiepark Daarle alsnog nieuwe landelijke normen worden vastgesteld. In dat geval zal het project uiteraard aan die normen moeten voldoen. Ter verduidelijking: voorheen golden de regels uit het Activiteitenbesluit (nu het Besluit activiteiten leefomgeving, afgekort Bal) als norm voor onder andere geluid en slagschaduw bij de plaatsing van windturbines. Deze regels zijn nog steeds van toepassing bij kleinere opstellingen van minder dan drie windturbines. Voor grotere windparken, zoals Energiepark Daarle, zijn deze landelijke normen echter tijdelijk buiten werking gesteld na een uitspraak van de Raad van State.
	16	Wie voert het MER en het ecologisch onderzoek uit? Zijn deze partijen onafhankelijk?	Het onderzoek naar mogelijke ecologische effecten zal door een onafhankelijk adviesbureau worden uitgevoerd. Het ecologisch onderzoek is input voor de milieueffectrapportage. Het is op dit moment nog niet duidelijk wie dit onderzoek zal uitvoeren. Wel is duidelijk dat het milieueffectrapport zal worden opgesteld door het onafhankelijk adviesbureau Bosch & van Rijn.
	17	Hoe zit het nu met Pondera? Pondera is ontwikkelaar, maar doet ook het MER?	Pronewable Development is, samen met lokale boeren, de projectontwikkelaar van Energiepark Daarle. Het bedrijf streeft naar gedeeld eigendom van het park met lokale energiecoöperaties. Pronewable Development B.V. en Pondera Consult B.V. zijn twee afzonderlijke bedrijven. Sinds november 2024 vallen zij niet langer onder dezelfde holding. Pondera Consult is sindsdien onderdeel van Haskoning.

		Om iedere schijn van belangenverstrengeling te voorkomen, stelt Pondera Consult niet het milieueffectrapport (MER) op. Dit rapport wordt opgesteld door het onafhankelijke adviesbureau Bosch & van Rijn. Pondera Consult heeft wél de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld, waarin de concept-onderzoeksagenda is vastgelegd. Deze NRD wordt beoordeeld door de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.). Op basis van het advies van deze commissie voert Bosch & van Rijn vervolgens het milieueffectonderzoek uit.
18	Wordt er in het MER ook rekening gehouden met trillingen door aanleg en gebruik van de windturbines?	De trillingen door de aanleg en het gebruik van de windturbines wordt opgenomen in het milieueffectrapport (MER).
19	Wordt er in het onderzoek ook rekening gehouden met de broedende kraanvogels?	Kraanvogels vormen een specifiek aandachtspunt binnen het milieueffectrapport (MER) voor Energiepark Daarle. Dit onderwerp is opgenomen als onderzoekscriterium in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD), te vinden op pagina 33, in Tabel 4.1. Hierin staat aangegeven welke milieuthema's onderzocht worden, waaronder de mogelijke effecten van het energiepark op beschermde vogelsoorten zoals de kraanvogel.
20	Hoe zit het met vogels en vervuiling?	Het effect op vogels door windturbines, alsmede (vervuilings)effecten op de bodem- & waterkwaliteit en gezondheid, vormen onderzoeksthema's binnen het milieueffectrapport dat door onafhankelijk adviesbureau Bosch & van Rijn wordt opgesteld.
21	Op het nieuws was laatst een documentaire dat de wind achter de windturbines anders reageert. Betekent dit ook dat bij sneeuw het achter de turbines het kouder is? Kunnen wij daar dan voor gecompenseerd worden?	Vanwege de draaiende windturbinerotor is er sprake van doormenging van verschillende luchtlagen, wat kan leiden tot veranderingen in temperatuur. Deze effecten zijn zeer lokaal en afhankelijk van specifieke weersomstandigheden, zoals de stabiliteit van de atmosfeer. Dit effect speelt zich voornamelijk af ter hoogte van de windturbinebladen, omdat de doormenging van de lucht hier plaatsvindt en in een conisch aflopende zone achter de windturbine in sterkte vermindert. De effecten van deze mogelijke temperatuurswijziging zijn op maaiveld-niveau verwaarloosbaar. Hiervoor is geen compensatie mogelijk.
22	Ik maak me zorgen over de waarde van	Net als bij andere ruimtelijke ontwikkelingen, zoals

		mijn woning. Wat doet het windpark met de waarde van mijn huis? En kan ik gecompenseerd worden voor waardeverlies door het windpark?	woningbouw, is het mogelijk dat er sprake is van waardevermindering van woningen door planschade. Woningen met planschade komen in aanmerking voor compensatie, en kunnen een verzoek voor schadevergoeding indienen bij de betreffende gemeente. Informatie in het algemeen over planschade vindt u op www.rijksoverheid.nl (zoek op 'planschade').
E	23	Hoe wordt rekening gehouden met de zorginstellingen in de omgeving?	Gezondheidsinstellingen als dokterspraktijken, (psychiatrische) klinieken, ziekenhuizen en zorgboerderijen zijn – zo volgt uit de wet – gevoelige objecten. Voor gevoelige objecten gelden wettelijke eisen voor geluid en slagschaduw. Het windpark mag niet meer geluid en slagschaduw produceren dan het wettelijk maximum. Dit vormt een belangrijk onderzoeksthema in de milieueffectrapportage. Indien de individuele zorginstellingen in gesprek willen gaan, staat de ontwikkelaar hier open voor.
	24	Ik maak me zorgen over de gezondheid van mijn kinderen. Stel dat over 10 jaar er een onderzoek uitkomt waaruit blijkt dat windturbines heel schadelijk zijn?	In het milieueffectrapport (MER) wordt aandacht besteed aan de meest recente wetenschappelijke inzichten over mogelijke gezondheidseffecten van windturbines. Daarbij wordt gekeken naar factoren zoals geluid, slagschaduw en eventuele hinder. Op dit moment kan alleen worden uitgegaan van de huidige stand van de wetenschap. Op basis van de huidige stand van de wetenschap kan worden gesteld dat er geen significante relatie is aangetoond tussen windturbinegeluid en negatieve gezondheidseffecten. Wel kunnen sommige mensen hinder ervaren, bijvoorbeeld in de vorm van slaapverstoring of irritatie. Dit verschilt sterk per individu en situatie. Deze aspecten worden daarom zorgvuldig meegenomen in het milieueffectonderzoek. De wetenschappelijke kennis over gezondheid en windturbines blijft zich ontwikkelen. Mochten in de toekomst nieuwe en overtuigende inzichten naar voren komen, dan kunnen deze aanleiding zijn voor aanpassing van regelgeving of het treffen van aanvullende maatregelen. Voor de besluitvorming van nu wordt echter gewerkt met de best beschikbare kennis van dit moment.